

מתיקות ועריבות התורה

סיפורים משלים ואגדות לשולחן שבת

כי תצא

הבא להורגך...

"כי תצא למלחמה" [כ"א, י']

תורות נידון להתקשר לט"ו 0527151420

את הסכין וגילה שהיא פגומה, אמר השוחט לרב שמהו לא נראה לו בסכין, אולי כדאי שיבדוק זאת שוב. בדק הרב את הסכין ומצא שבאמת היא הייתה פגומה. מיד ביקש הרב מכל הקהל לבוא ולהתאסף בבית הכנסת והכריז שמעתה ואילך אין הוא ראוי לבדוק סכינים. לאחר הכרזה זו פנו אליו בני משפחתו ושאלו: "מדוע הכרזת על טעותך בפני כולם, יכולת לקחת לעצמך חופשה ולעשות זאת בצנעה ולא לבייש את עצמך בצורה כזאת?" ענה להם: "אם הייתי מחליט בני לבין עצמי שלא אבדוק סכינים יותר, ולא הייתי מודיע זאת לכולם, הרי שהיה היצר הרע מגיע אלי בטענות חזקות: 'הרי אתה אומן גדול וכי מי יכול לבוא אחריו ולהיות בקי כמוך בבדיקת סכינים?!' ואז הייתי יכול לחזור בי מהחלטתי. לכן עשיתי זאת קבל עם ועדה כך לא אוכל יותר לחזור בי..." **הרי לנו כיצד נלחמים כנגד היצר הרע, עוד בטרם הוא בא ונכנס למשא ומתן עם הרב אם להישאר בתפקידו או שלא, הרי שמראש כבר פסל הרב את הניסיון ולא נתן ליצר הרע לבוא אליו בטענות שמי כמהו ואין כמהו...**

ועדיין על האדם לזכור גם כאשר היצר הרע כבר נכנס ותוקף מבפנים, אל לו להתיימש! וכבר הבטיחה התורה שכאשר האדם נלחם ולא מוותר בשום פנים ואופן הרי ש"ונתנו... בידך" בסך הכל התורה רוצה להכין את האדם למלחמה הגדולה שיידע וישכיל שאין מדובר במלחמה פשוטה והתפקיד שלו הוא להילחם עד טיפת דמו האחרונה והשאר לזרוק על הקב"ה שיוציאו מהבור אליו הוא נכנס ...

שבת שלום ומבורך!!!

כותב בעל ה"אור החיים" הקדוש שהפסוק כאן רומז על מלחמת היצר אשר נחשב הוא לאויבו הגדול של האדם. וכמו שבמלחמה אין מחכים שהאויב יבוא ויתקוף מבפנים אלא עוד טרם באו אל העיר יש לצאת החוצה מן העיר ולתקוף את האויב בעודו בחוץ. כך הוא גם במלחמת היצר, על האדם למנוע ממנו מלהגיע אליו עוד בטרם הוא יבוא להכשילו, ולא ייזכר להילחם נגדו כאשר הוא תוקף אותו ש"הבא להורגך השכם להורגו" ומי יודע אם יש בכוחו של האדם להילחם עם היצר ולהתגבר עליו כאשר הוא נמצא כבר בהתקפה. על כך באה התורה ואומרת "כי תצא" - אתה הוא זה אשר צריך לצאת אל האויב ולא לחכות שיתקוף אותך.

עוד כותב ה"אור החיים" הקדוש - ישנם כאלה אויבים שכאשר הם רואים עיר מבוצרת וחזקה, מראש הם מתייאשים וחרזים על עקבותיהם. אך כאשר נותנים לאויב להגיע עד לעיר, הרי שהוא יתחזק ויגבר חס ושלום. כמו כן על האדם לדעת שהיצר הרע מגיע לאדם כאשר הוא רואה שאינו מוגן ומבוצר מספיק, אך כאשר מדובר באדם שהוא מבוצר הייטב הרי שמראש יתיימש היצר הרע מללחם נגדו. ובכל זאת מדובר כאן באויב כזה שאם רואה את האדם מתרשל, הרי שמיד יקום עליו לאבדו מן העולם, וצריך האדם להיות תמיד דרוך ומוכן, ובתחבולות עשה לך מלחמה.

סיפור הרב מרדכי אליהו זצ"ל - על רב אחד בבגדד שהיה ראש השוחטים, חלק מתפקידו היה לבדוק את הסכין ולראות שהיא אינה פגומה. והנה פעם אחת בדק השוחט

פניני "אור החיים" הקדוש

לרבינו הקדוש רבי חיים ב"ר משה בן עטר זיע"א

"ונתנו ה' אלוך בידך ושבת שביו, וראית בשביה אשת יפת תאר" [כ"א, י' - י"א]

שואל ה"אור החיים" הקדוש - הרי כבר נאמר בתחילת הפסוק הראשון "ושבת שביו" מדוע שוב נאמר בהמשך "וראית בשביה"?

מסביר ה"אור החיים" הקדוש - המילים "ושבת שביו" באות לומר שיש מצווה לשבות בשבי כדי שלא יראה שהוא מזלזל במצוות מלך שהוא הקב"ה.

עוד התכוון הפסוק לאסור אשת יפת תואר כל עוד לא שבו אותה, ולא יחשוב לעצמו כיוון שהותרה לי אחטפנה ואוליכנה אל ביתי, אלא רק לאחר ששבת אותה והיא תהיה שלך, אז הותרה לאדם.

הרי לנו שגם כאשר הותר לאדם אשת יפת תואר, הרי שהותרה לו רק לאחר הרבה סבלנות ואורך רוח ובתנאים מסוימים.. כך הוא יהיה שקול בדעתו ולא יעשה מעשים אשר הוא עוד יתחרט עליהם בסופו של דבר.

על - פרקי אבות פנינים מפה"ס "זרע שמשון"

ו"תולדות שמשון"

חלק ד'

לרבינו הקדוש ר' שמשון חיים ב"ר נחמן מייכאל נחמני זיע"א

"הם אמרו שלושה דברים. רבי אליעזר אומר, יהי כבוד תלמידך [חברך] חביב עליך כשלך, ואל תהי נוח לכעוס. ושוב יום אחד לפני מיתתו. והוי מחמם כנגד אורן של חכמים, והוי זהיר בגחלתן שלא תכוה, שנשיכתן נשיכת שועל, ועקיצתן עקיצת עקרב, ולחישתן לחישת שרף, וכל דבריהם כגחלי אש"

ממשיך הרב להסביר שהקב"ה חותר חתירה לשבים אליו בתשובה בגלל מידת הדין שמקטרגת על האדם, ומיד כאשר ה' מקבל את האדם בתשובה אין הוא צריך לפחד מהקטרוג, ואף היצר הרע מחויב לחלוק לו כבוד. וכל זה נכון לא רק כאשר הוא עושה את התשובה בעת ובזמן הראוי, אלא אף בזמן שהוא סמוך לפטירתו, ותשובה זו עדין מתקבלת בדוחק גדול. והסיבה לכך היא, שהקב"ה נתן לו עדיין חיים בעולם הזה חזר בגדר שהרב הוא כמו הקב"ה, והוא חולק כבוד לתלמידו כדברי ר' אליעזר. אבל ביום מיתתו שהורע מזלו של האדם ואין לו כבוד מלמעלה גם היצר הרע אינו חולק לו כבוד שכבר נגזרה עליו מיתה באותו היום.

המשק א"פ' כשבוש פכא

יהי רצון שזכותו של בעל ה"אור החיים" הקדוש ובעל ה"זרע שמשון" ו"תולדות שמשון" תעמוד לחיים ברוך בן שרה פעשא לברכה והצלחה בכל העניינים, ולבריאות איתנה.

פניני האלשיך הקדוש

לרבינו הקדוש רבי משה ב"ר חיים אלשיך זיע"א

מאת הרב אלחנן ראובן שליט"א

זיק את זה כי ה' כי אל דעות הוא ויודע איך יהיה כן. ועל זה הדרך חרישת שור וחמור יחדיו, ולבישת שעטנז. וכמו כן יכל להיות איש אשר לא נתמלא סאתו בכדי למות על גג איש זכאי. אומנם בהתחבר טומאתו של האיש החייב עם טומאת בעל הבית אז יהיה די בכדי לחייבו מיתה, שמגלגלים זכות ע"י זכאי וחובה ע"י חייב. וממילא כשלא תשים מעקה ויפול הנופל בגגך, הרי נחשב ששמת דמים בביתך. (א"ה מאן תוכחת מגולה לאותם המסכנים עצמם ואחרים ואומרים "הכל משמים" ובא הכתוב לומר שכל עוד שידך במעל בסיכון כל שהוא מתחבר חובך עם חוב האדם ויש בו בכדי להמית או להזיק, מה שלא היה קורה מבלעדי זה ובכלל מגלגלים חובה ע"י חייב).

"כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך, ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנופל ממנו. לא תזרע כרמך כלאים פן תקדש המלאה הזרע אשר תזרע ותבואת הכרם. לא תחרוש בשור ובחמור...לא תלבש שעטנז"

מסביר האלשיך הקדוש שמא יאמר אדם הרי אם נגזר על החוטא למות בחטאו מה לי ולצרה הזאת. הרי לא תעדר ממנו מיתה בכל מקרה, ובין אם אעשה מעקה ובין אם לא. ומדוע יחשב שאני שמת דמים בביתי? ולכן סמכה התורה זריעת כלאים לומר כשם שכרם כשלעצמו הוא טוב. וכן תבואה כשלעצמה היא טובה. אומנם בהתחברם יחד זה זיק את זה זה

הורים שואלים...

מאת הרב אבישי ת. שליט"א

שלום רב, אני גר בירושלים, רציתי לשאול: בני בן ה 12 אינו מוכן לציית למבוגרים ממנו וגם לנו. יש לו תמיד דרישות מה הוא רוצה, ולא מוכן לקבל מאף אחד, גם מהרבה שלו בת"ת הוא תמיד דורש דרישות מזרות כגון: תקשור לי נעליים עכ"ל! מה אני יכול לעשות כדי להעמיד לו גבולות? **תשובה: נקדים:** האם לכם החוקים והגבולות ברורים? האם אתם מותאמים באותם החוקים? שבו וגבשו יחד את החוקים והגבולות החשובים לכם. כדי לוודא למה חוק כזה או אחר חשוב? הבהירו לעצמכם מהו הערך שעומד בבסיס כל חוק. זכרו: גבול הוא לא רק הגבלה, גבול הוא גם שמירה! אחרי שגיבשתם עמדה ברורה: **דבר ראשון:** דברו חיובי, מיד אחרי שאתם אומרים "מה לא" הסבירו להם גם "מה כן" **דבר שני:** קשה באימונים קל בקרב: ילדים שמתקשים עם גבולות בבית יחוו קשיים להסתגל למסגרות שמחוץ לבית כמו בתלמוד תורה. **דבר שלישי:** הציבו גבול להתנהגות, לא להרגשה: "מותר לכעוס - אבל לא להרביץ". **לסיכום:** ילדים זקוקים לפניות כדי להשיג את ההישגים ההתפתחותיים שלהם מבחינה קוגניטיבית, רגשית, פיזית, לימודית וחברתית. בהיעדר חוקים וגבולות, ומכיוון שהם זקוקים להם, הם ייקחו באופן טבעי את ההגה לידיים (כי משהו צריך לעשות את זה) וינסו להנהיג סדר כלשהו משלהם. מה הבעיה? זה לא תפקידם של ילדים, אלא של הורים. בדיקת הגבולות והחוקים גוזלת המון אנרגיה ומרץ, של הילד וגם של הוריו ומשפחתו, ומותירה את כולם כועסים, מבולבלים, עייפים ומתוסכלים ופחות פנויים למשימות החיים. ילדים החיים בסביבה עם חוקים וגבולות ברורים (לא נוקשים) יצליחו לפתח מיקוד שליטה פנימי, ילמדו לפעול היטב בחברה ולא יחפשו את "השוטר החיצוני" שיגיד להם מה לעשות ומה לא, מה מותר ומה אסור - הם ידעו "לשים גבול לעצמם".

הרב אבישי ת. יו"ר מרכז צמיחה לשאלות | הערות - משרד 02-630-70-90 | mta665417@gmail.com

בשכן הבית היהודי

מהו הבסיס למריבות?

מאת הרב אברהם שחרבני שליט"א

למדנו בעלון הקודם שכיבוד הורים אמיתי הוא הבסיס לכל מעגלי חיינו. גם בזוגיות יש לכיבוד ההורים שלנו ולכיבוד ההורים של בן זוגנו משקל קריטי.

נוסף על כך, עלינו לדעת שכל אחד מבני הזוג חייב בכבוד חמיו וחמותו; הבעל צריך לכבד את הורי אשתו והאישה את הורי בעלה. "ואב ואם של זה כאב ואם של זה" (ספר חרדים).

כיבוד הורים - עבודת המידות והכנעה

בילדותו מקבל האדם את כוחו מהוריו, כגמול עלי אמו" הם מגדלים ומחנכים אותו והוא נשען עליהם ומושפע מהם.

כדי שיוכל האדם לגבש את אישיותו העצמאית ולפתחה כבחירתו החופשית, בדומה להוריו או בשונה מהם, הוא חייב להתרחק מעט מהוריו.

פאנק אי"צ' שבוע פכא

הרב אברהם שחרבני שליט"א יו"ר מרכז "ביתא" -

לייצא ותגובות 058-7211235

מאת הרב מנשה מורנו שליט"א

הלכה למעשה...

כאשר לובשה שינית, כמבואר במשנ"ב ח' סק"ח ל' ולא' וכ"ה להדיא בנידון דידן בברכ"י רצא, בא"ח ש"ש תבא ח', כה"ח קו"י רפ"ז, דלא כמש"כ בהליכו"ע ח"ח עמ' רסא' שהחשיב הורדת המזחה לבדיקה כהיסח הדעת, והוסיף וכתב "שכן המנהג", וצא ולמד מהחיד"א, הבא"ח וכה"ח דלא שמיע להו האי מנהג, כלומר לא סבירא להו, לא שייך מנהג בדבר שכל אחד נוהג בו בביתו ובחומתו, ולא גלי לאינשי. וראיתי שכן מאטו משמיה דהגרי"ש אלישיב זצ"ל. **אמנם אם התעכב זמן רב עד שהחזיר את המזחות, וכל שכן אם הוזק במזחה אחת לילך לשאול מורה הוראה בדבר כשרותה, באופן כזה נחשב הדבר להיסח הדעת, ופסקה לה ברכה ראשונה, ויברך "ליקבוע מזחה" כשיחזירה, וכל שכן אם מזחה אחת נמצאה פסולה, ומחליפה בחדשה שצריך לברך.** ויזהר שתהיה הברכה במקום שהוא "ודאי חיוב", כגון חדר שיש בו ארבע על ארבע אמות לפחות, ולא על איזה פרחדור או הול כניסה, שהם בספק שיעור. ויזהר מאוד לא לדבר משברך על המזחה, עד שיקבע את המזחה האחרונה. שא"כ נמצא גרם לברכה שאינה צריכה. ומהאי טעמא נכון שלא "לכבד" כל חדר באיש אחר שיקע המזחה, אלא הוא יקבע את כל המזחות ברצף. (ע' בא"ח ש"ש שמיני הלכות חלה ס"ז בדומה לזה).

בדיקת המזחות בחודש אלול

חייב אדם לבדוק את מזחות ביתו כל שלוש שנים וחצי. (בשו"ע יו"ד רצא, א' כ' פעמים תוך שבע שנים) ומכיון שחודש אלול הוא זמן פישפוש המעשים, **נכון לבדוק המזחות בחודש אלול כל שלוש שנים, ומנהג אנשי מעשה לבדוק כל שנה בחודש אלול.** (קיצו"ש קכח"ג, מט"א תקפא"י, אול"צ ח"ד עמ' כא') **בדיקה זו אינה צריכה להיות אצל רב מומחה, אלא מספיק שכל אברך יבדוק בביתו ויעיין באותיות המזחה, שלא התבקעו או התפוצצו, ושאינן מריחות של צבע, או חלק מהכתב דהה, ושלא נדבקו אותיות זו לזו במקום מסויים.** (משא"כ בבדיקה ראשונה לאחר קניית המזחה, יש ללכת לרב מומחה הבקי בסת"מ לבדוק צורת האותיות אם נכתבו כדון, וכן יבדוק מחסרות ויתירות. אבל בבדיקה שניה ואילך מנהוגה בחודש אלול, אין לחשוש לכך, שהרי צורת האותיות לא השתנתה מכתב ב"י לכתב האר"ז"ל, וכל בודאי לא נוספה או נחסרה אות ממה שהיה בפעם הראשונה, כ"ז בשי"ב לחיד"א ופת"ש יו"ד רצא, אול"צ שם). **כאשר מחזיר את המזחות, אין צריך לברך, מפני שהברכה שברך בתחילה כאשר קבע את המזחה, ממשיכה לחול גם בזמן זה, ואין ההורדה כדי לבדוקה לאלתר חשובה הפסק או היסח הדעת.** (בדומה למי שלובש טלית, ופושטה על מנת להחזיר בו ביום לאלתר, שאינו צריך לחזור ולברך

חדש! קו יו"ר ליצור הרב מנשה מורנו שליט"א 0733211828